

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6Tos/223/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123012719
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123012719.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z jeho predsedu Mgr. Pavla Macháča a sudcov JUDr. Kataríny Batisovej a JUDr. Andrey Kondllovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX. XXXXXXX XXXX v C. D. E., t. č. vo výkone trestu v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 2. októbra 2023, č. k. 10PP/71/2023-25, na neverejnom zasadnutí konanom 6. decembra 2023 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B. z a m i e t a.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trnava (ďalej len okresný súd) uznesením 2. októbra 2023, č. k. 10PP/71/2023-25, podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len Tr. por.) a § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.) zamietol žiadosť odsúdeného A. B. (ďalej len odsúdený) o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trnava z 26. apríla 2022, sp. zn. 2T/9/2021.

2. Zamietnutie žiadosti okresný súd odôvodnil tým, že odsúdený síce splnil formálnu podmienku, teda vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu, ale nespĺnil prvú materiálnu podmienku a to vzhľadom na hodnotenie riaditeľa ústavu, z ktorého vyplýva, že sa odsúdený adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, avšak na druhej strane zároveň nijako svojou aktivitou nevybočuje z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. U odsúdeného dokonca vyskytli dve drobné porušenia v dodržiavaní ústavného poriadku a časového rozvrhu dňa. Počas výkonu trestu si nevytvoril podmienky na získanie disciplinárnej odmeny. Napriek tomu, že odsúdený v žiadosti o podmiennečné prepustenie a tiež na verejnom zasadnutí prezentoval, že spáchaný skutok ľutuje, v hodnotení sa uvádza, že odsúdený sa k spáchanej trestnej činnosti stavia nekriticky. Odsúdený bol opakovane vyradený z pracovísk, raz z dôvodu podávania nekvalitnej práce, raz z dôvodu nezvládnutia zadaných pracovných úloh. Jeho pracovná morálka je hodnotená na podpriemernej úrovni. Napriek tomu, že má ukončené iba základné vzdelanie, neabsolvoval počas výkonu trestu žiadny rekvalifikačný kurz ani iné formy vzdelávania. S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti správanie sa odsúdeného aj keď aktuálne na požadovanej úrovni možno skôr označiť iba za prispôsobenie sa režimu výkonu trestu, ale určite nie je prejavom jeho vyššej aktivity plnenia si svojich povinností a polepšenia sa.

3. Odsúdený podľa okresného súdu nespĺnil ani druhú materiálnu podmienku, v dôsledku nespĺnenia prvej materiálnej podmienky na podmiennečné prepustenie odsúdeného nemožno dospieť k záveru o splnení druhej materiálnej podmienky, nakoľko polepšenie odsúdeného je esenciálnou zložkou vyvodenia predpokladu, či odsúdený bude schopný viesť po jeho prepustení z výkonu trestu odňatia slobody riadny život, čiže ak súd nezistí „polepšenie sa“ odsúdeného, veľmi ťažko môže potom dospieť k záveru, že by po podmiennečnom prepustení na slobode už viedol riadny život. Tento záver okresný súd odôvodnil tým, že odsúdený bol doposiaľ dvakrát súdne trestaný, v prvom prípade pre prečin krádeže, v druhom prípade pre zločin týrania blízkej osoby. Aktuálne je odsúdený po prvýkrát vo výkone trestu odňatia slobody a to pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208

ods. 1 písm. a) Tr. zák., ktorého sa dopustil voči svojej matke. Ako vyplýva z rozsudku Okresného súdu Trnava z 26. apríla 2022, sp. zn. 32T/9/2021 odsúdený sa najneskôr od 10. januára 2018 do 14. júna 2019 v obci F., v spoločne užívanom byte na treťom poschodí bytového domu č. XXX, ako aj na iných presne neustálených miestach, opakovane najmä pod vplyvom drog verbálne aj fyzicky napádal svoju matku takým spôsobom, že ju rukami udieral do rôznych častí tela, prudko jej otočil hlavu až si ju udrela o stenu, chytal jej silno sánku, hrdlo, následkom čoho jej spôsobil modriny, vulgárne jej nadával, vyhrážal sa jej zabitím a neustále ju ponižoval, čím týmto svojím konaním u matky spôsobil strach, fyzické a psychické utrpenie, úzkosť a bezmocnosť až u nej vyvolal syndróm týranej osoby prejavujúci sa v oblasti najmä kognitívnej a emočnej. Úmysel odsúdeného v prípade podmieneného prepustenia ísť bývať do spoločnej domácnosti k matke, ktorá síce súdu predložila vyjadrenie, v ktorom sa prihovára za podmienené prepustenie odsúdeného, s tým, že tento bude bývať v prípade podmieneného prepustenia s ňou, avšak s ohľadom na syndróm týranej osoby, ktorý u matky bol vyvolaný práve dlhodobým správaním sa odsúdeného voči nej, tiež vyvoláva isté pochybnosti. Následné vyhlásenie odsúdeného na verejnom zasadnutí, že pôjde bývať k sestre okresný súd zobral ako účelové, navyše nijakým spôsobom preukázané, rovnako ako tvrdenie odsúdeného, že v prípade podmieneného prepustenia bude pracovať u živnostníka v C. na stavbe. Odsúdený je nevyučení, pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody bol nezamestnaný, počas výkonu trestu neabsolvoval žiadny rekvalifikačný kurz či iné formy vzdelávania. Odsúdený počas výkonu trestu odňatia slobody neprejavil žiadnu aktivitu smerujúcu k tomu, aby zvýšil svoje šance sa po výkone trestu odňatia slobody zamestnať a získať tak legálny zdroj príjmov. Okresný súd prihliadajúc tak na trestnú minulosť a osobu odsúdeného, charakter a závažnosť spáchaného trestného činu, menej priaznivú resocializačnú prognózu odsúdeného mal za to, že v jeho prípade teda prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti.

4. Po vyhlásení uznesenia na verejnom zasadnutí sa prokurátor vzdal práva na podanie sťažnosti, no odsúdený voči uzneseniu zahlásil sťažnosť, ktorú ku dňu konania neverejného zasadnutia bližšie neodôvodnil.

5. Okresný súd predložil spisový materiál Krajskému súdu v Trnave (ďalej len krajský súd) na rozhodnutie o sťažnosti odsúdeného 27. novembra 2023.

6. Podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. por. pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 Tr. por., nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak

a) nie je prípustná,

b) bola podaná oneskorene, neoprávnenou osobou, osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala alebo ktorá znovu podala sťažnosť, ktorú už predtým výslovne vzala späť, alebo

c) nie je dôvodná.

7. Krajský súd ako nadriadený orgán, na základe riadne a včas podanej sťažnosti na to oprávnenou osobou, podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému podal odsúdený sťažnosť, ako aj konanie tomuto výroku predchádzajúce a dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

8. Pokiaľ ide o konanie, ktoré napadnutému výroku predchádzalo, odsúdený mu žiadne chyby vytýkal a krajský súd vlastným prieskumom ani žiadne chyby nezistil. Okresný súd vykonal všetky potrebné dôkazy pre objektívne a zákonné rozhodnutie, pričom dodržal všetky zákonné ustanovenia viažuce sa k príprave a priebehu verejného zasadnutia. Vyhlásené rozhodnutie následne v zákonom stanovenej lehote vypracoval a doručil stranám trestného konania do vlastných rúk.

9. Pokiaľ ide o splnenie formálnej podmienky na podmienené prepustenie, okresný súd správne skonštatoval, že odsúdený ju dňom 27. augusta 2023 splnil, nakoľko vykonal zákonom požadované dve tretiny z trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trnava z 26. apríla 2022, sp. zn. 2T/9/2021, za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Tr. zák..

10. Pokiaľ ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ust. § 66 ods. 1 Tr. zák., okresný súd správne skonštatoval, že odsúdený túto podmienku nespĺnil. Je to zrejmé z jeho hodnotenia vypracovaného ústavom na výkon trestu, na ktoré poukázal okresný súd a jeho obsah podrobne rozviedol v odôvodnení napadnutého uznesenia. Z hodnotenia vyplýva, že správanie odsúdeného počas výkonu väzby nebolo na požadovanej úrovni, keď sa objavili problém s adaptáciou, čo sa prejavilo na destabilizácii jeho psychického stavu – mal suicidálne tendencie. Odsúdený okrem toho, že sa stavia nekriticky k spáchanej trestnej činnosti, nebol disciplinárne odmenený, ani potrestaný. Preto ak aj odsúdený verbalizoval na verejnom zasadnutí, že svoje konanie oľutoval, nevyznieva to vo

vyššie uvedenom kontexte úprimne, skôr tendenčne. Pritom práve uvedomenie si trestnej činnosti a jej dôsledkov a zaujatie kritického postoja k nim napomáhajú procesu resocializácie. Nakoľko sa počas výkonu trestu dvakrát dopustil menej závažného porušenia ústavného poriadku a časového rozvrhu dňa, tak bolo u neho konštatované čiastočné plnenie stanovených cieľov programu zaobchádzania. V prospech odsúdeného nemožno vyhodnotiť ani skutočnosť, že mu je venovaný individuálny prístup so zameraním na formovanie primeraného správania a hodnotovej orientácie v súlade so všeobecnou záväznými právnymi predpismi, k zvyšovaniu právneho vedomia a k zodpovednosti za svoje konanie, navyše neabsolvoval žiadny rekvalifikačný kurz, ani iné formy vzdelávania. Kladne nemožno hodnotiť ani jeho pracovnú morálku, ktorá bola na podpriemernej úrovni. Aj podľa názoru krajského súdu odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním nepreukázal zjavné polepšenie, len sa formálne prispôbil podmienkam vo výkone trestu.

11. Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku, tu sa krajský súd taktiež plne stotožnil s názorom okresného súdu, že ak nie je splnená prvá materiálna podmienka t. j. preukázanie polepšenia sa, nemôže byť splnená ani druhá materiálna podmienka t. j. očakávanie vedenia riadneho života v budúcnosti, keďže polepšenie odsúdeného je esenciálnou zložkou vyvodenia predpokladu, či odsúdený bude schopný viesť po jeho prepustení z výkonu trestu odňatia slobody riadny život. Od odsúdeného teda nemožno očakávať vedenie riadneho života v budúcnosti, pokiaľ nemožno konštatovať jeho polepšenie sa už počas výkonu trestu.

12. V tomto smere tiež nezanedbateľnú úlohu zohráva povaha spáchaného trestného činu či trestná minulosť odsúdeného, na ktoré príliehavo poukázal už okresný súd. Krajský súd poukazuje na správne a vyčerpávajúce odôvodnenie napadnutého uznesenia, ktoré si v celom rozsahu osvojuje a pripomína, že v konaní o sťažnosti, ktoré je dvoj-inštančné platí, že rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria vzájomnú jednotu, z ktorého dôvodu je nadbytočné vecne správne argumenty súdu prvého stupňa opakovať v druhostupňovom rozhodnutí.

13. Správne tiež okresný súd poukázal na to, že zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmiennečne prepustený po uplynutí ustanovenej doby bez zreteľa na účel trestu. Je potrebné vziať do úvahy i samotný účel trestu, ktorý obsahuje viac komponentov, na ktoré súdy pri svojom rozhodovaní musia prihliadať. Podstatou úvah je potom v konečnom dôsledku dôvodnosť predpokladu, že odsúdený povedie v budúcnosti aj na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy. Pritom posúdenie otázky možnej recidívy je vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, no pri skúmaní tejto miery sa vychádza z objektívnych kritérií, medzi ktoré patrí predchádzajúci spôsob života odsúdeného i jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti. Tieto objektívne kritéria okresný súd správne u odsúdeného zhodnotil.

14. Pritom posúdenie otázky možnej recidívy je vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, no pri skúmaní tejto miery sa vychádza z objektívnych kritérií, medzi ktoré patrí predchádzajúci spôsob života odsúdeného i jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti. Tieto objektívne kritéria okresný súd správne u odsúdeného zhodnotil.

15. Hoci je odsúdený po prvýkrát vo výkone trestu, táto okolnosť nie je v rámci rozhodovania o podmiennečnom prepustení určujúca, keďže žiaden odsúdený, teda ani ten, ktorý je vo výkone trestu odňatia slobody po prvýkrát, nemá na podmiennečné prepustenie „právny“ nárok. Ku každej žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie súdy pristupujú individuálne, reflektujúc špecifiká toho ktorého prípadu.

16. Za daného stavu veci krajský súd v celom rozsahu zdieľa názor okresného súdu, že náprava a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (ani s nariadenou kontrolou technickými prostriedkami) by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov. Súdy v tomto prípade reflektovali nielen na správanie sa odsúdeného počas pobytu vo väzení, no zohľadnil tiež vyššiu závažnosť spáchanej trestnej činnosti, za ktorú je vo výkone trestu, tiež výsledky kvalifikovaného prognózovacieho nástroja (Crime Risk Assessment), ktorý ustálil, že resocializačná prognóza je na základe stredného rizika recidívy menej priaznivá a v neposlednom rade aj trestnú minulosť odsúdeného.

17. Pretože krajský súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie resp. zmenu napadnutého uznesenia, sťažnosť odsúdeného postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí ako nedôvodnú zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.